

Collectief Digitaliseren

Crash course raadsleden ·
Kennisdag 16 oktober 2026

Waar kwam u als
raadslid digitalisering
al tegen?

In een raadsvoorstel, de
begroting, een vraag van een
inwoner?

Hoe is onze verhouding met digitalisering?

ICTMAGAZINE.NL • SEPTEMBER 2026

Nieuw Citrix-lek treft Nederlandse ziekenhuizen en overheid

Twee lekken in Citrix NetScaler werden al misbruikt voordat er een patch was. Het NCSC adviseerde overheidsorganisaties hun Citrix-voorzieningen uit voorzorg van het internet te halen. De Rijksoverheid koppelde alle Citrix-omgevingen los: thuiswerkers konden niet inloggen, applicaties op Citrix werkten niet.

RIJKSOVERHEID.NL • 17 DECEMBER 2024

Agressie en intimidatie richting politiek ambtsdragers blijft zorgelijk

De Monitor Integriteit en Veiligheid laat zien dat agressie tegen lokale bestuurders en volksvertegenwoordigers steeds vaker online plaatsvindt. Politici durven zich daardoor minder uit te spreken.

LOS ANGELES • 25 MAART 2026

Jury: Meta en YouTube nalatig bij ontwerp van hun platforms

Een 20-jarige vrouw stelde dat haar psychische problemen voortkwamen uit een verslaving aan Instagram en YouTube die als kind begon. De jury gaf haar gelijk: de bedrijven waarschuwden niet voor de risico's en handelden volgens de jury opzettelijk. Interne documenten wogen zwaar.

ICTMAGAZINE.NL • 30 SEPTEMBER 2026

ICT-kosten gemeenten stijgen naar 121 euro per inwoner

Kleine gemeenten worden het hardst geraakt: hun softwarekosten stegen tussen 2021 en 2025 met 52%, tegen 18% bij grote gemeenten. Vaste licentiedrempels, onder meer voor Microsoft, drukken zwaarder op een kleine organisatie.

Regie op één digitale samenleving

Digitale Agenda Gemeenten 2028

Veel hetzelfde
Toch verschillend

Autonomie

Waar is die
belangrijk?

Standaarden en afspraken

Toepassen...
Of uitleggen?

Samen is logischer

Gemeenten blijven zelf aan zet

Samen kiezen
waar te beginnen.

Realiseren stap voor stap

Niet 'de knop om'
Gestaag in de praktijk

VAN FRAGMENTATIE

NAAR COLLECTIVISERING

VOOR VEILIGE, TOEKOMSTBESTENDIGE
DIENSTEN AAN INWONERS

In december kiest uw gemeente

11 december

Najaars-ALV van de VNG

Koers en principes

Geld en organisatie volgen later

Uw gemeente stemt

Via het college; u kunt ernaar vragen

Op tafel (in voorbereiding)

AI

Cloud

Samen Controleren

Centraal Privacy Office

Digitale autonomie

Inkoop (sourcing)

Data

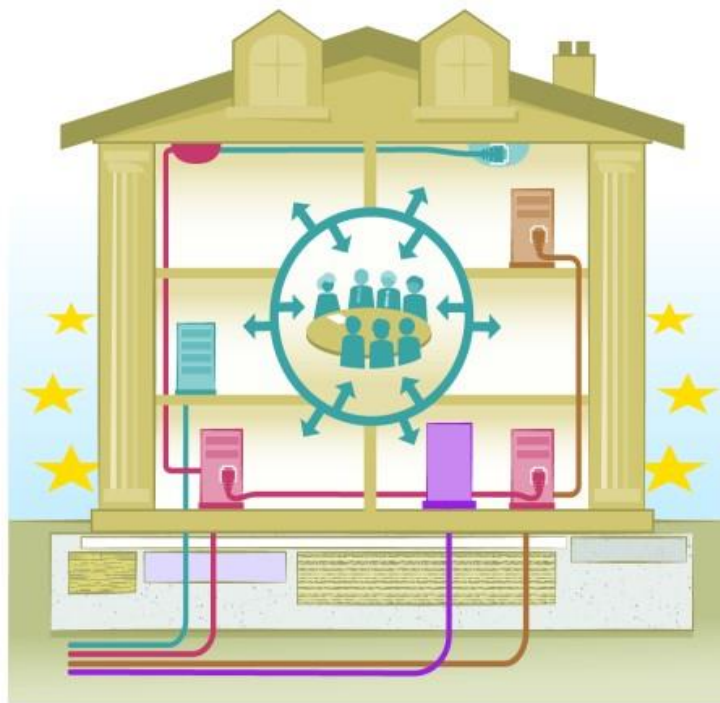
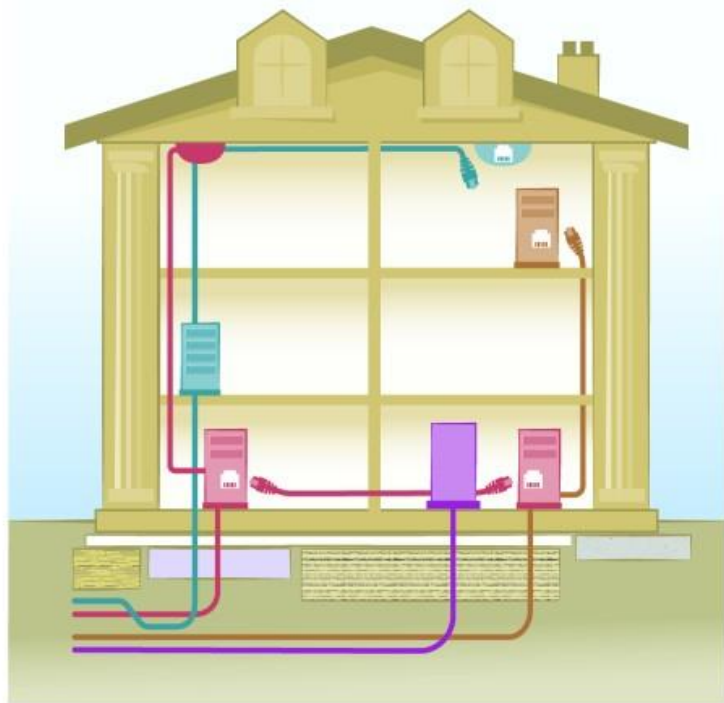
Leefomgeving (planketen)

Common Ground

Stukken medio november naar alle gemeenten

Nut en noodzaak: Interbestuurlijke samenwerking

Terug naar de therapie

Voelen we ons veilig bij elkaar?

Digitale veiligheid

Eén gezamenlijke controle van ICT-leveranciers

Hoe gaat het met de vrienden?

Digitale autonomie en cloud

Overheidsbrede koers op autonomie; samen eisen aan data in de cloud

En het huishoudboekje?

Inkoop

Samen inzicht in ICT-uitgaven, te beginnen met een vrijwillige proef

Als het werkt, schittert het

AI

December: Gezamenlijke koers; eerst bezwaar en beroep, en transcriptie

Waar gaan we samen wonen?

Leefomgeving

December: Voornemen: omgevingsplannen maken met gezamenlijke standaarden

En de kinderen?

Het digitale dorpsplein

Handreiking sociale media en democratie: zie hierna

Het digitale dorpsplein

De democratische basislijn

1. Iedereen is gelijk

Niemand wordt bedreigd of beschimpt om wie hij is; het is veilig om er te zijn

2. Ieders stem is gelijk

Wie betaalt of het hardst schreeuwt, krijgt geen groter podium

3. Samen verder komen

Consensus zoeken, elkaar verstaan, waarheidsvinding

De vraag aan uw gemeente: voldoen de platforms waarop wij communiceren nog aan deze basislijn?

47%

van de politieke ambtsdragers kreeg in 2024 te maken met agressie, vooral via sociale media

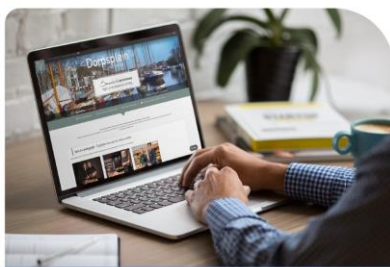
6 miljoen+

Nederlanders zien sociale media als gevaar voor mentaal welzijn, bijvoorbeeld van hun kinderen

2025 en 2026

Nederland doelwit van informatiemanipulatie rond de verkiezingen

De handreiking sociale media

Gemeenten, social media en democratie

Trendanalyse en afwegingskader

Wat het is

Een trendanalyse van sociale media, gemeenten en democratie, met een afwegingskader. VNG, september 2026.

Wat het u biedt

Een democratische basislijn als ondergrens, zes criteria om platforms lokaal af te wegen, en praktijkvoorbeelden: social.overheid.nl, Molenlanden, Amsterdam.

Wat u ermee kunt

De keuze bespreken in college én raad. Ervaringen delen op het communicatieplatform van het VNG-forum. Vragen: digitaaldorpsplein@vng.nl

Zes schuifjes om af te wegen

Democratische basislijn

Is iedereen veilig, gelijk en welkom op het platform?

Doelen en bereik

Bereikt u uw inwoners ook via andere kanalen?

Kosten

Wat kost het in geld en uren, vergeleken met alternatieven?

Wet- en regelgeving

Weet u wat er met de gegevens van inwoners gebeurt?

Verdienmodel

Zijn clicks belangrijker dan inhoud?
Verslavend?

Open ontwerp

Kunt u uw gegevens meenemen als u overstapt?

Volgt: een vergelijkbaar onderzoek naar technologie en democratie: platforms, grote techbedrijven en desinformatie

Wat u als raad kunt vragen

1

Hoe stemt onze gemeente in december, en wat betekenen de voorstellen voor ons?

2

Hoe staat het met onze informatieveiligheid?

3

Hoe afhankelijk zijn wij van één of een paar leveranciers?

4

Wat geven wij uit aan ICT, en wat doen we al samen met andere gemeenten?

5

Op welke sociale media zit onze gemeente, en hebben we dat bewust afgewogen?

Dirk van Brederode
Manager Digitale Samenleving

digitalisering@vng.nl

digitaaldorpsplein@vng.nl

vng.nl/onderwerpen/regie-op-de-digitale-samenleving